

6/ DOSSIER

Generaties voor een
levende planeet

16/ OP HET TERREIN

Zonne-ingenieurs
brengen licht naar
hun dorpen

21/ FOCUS

Kies de juiste vis
met de Viswijzer

WWF[®]

M[®]gazine

Herfsteditie 2017

EDITO

‘Als we weten dat de natuur zo belangrijk is, waarom beschermen we die dan niet beter?’

DIANA VOS / WWF-BELGIUM

Stijn Sterckx, Medewerker
Educatie WWF-België

Wellicht is het de meest gestelde vraag wanneer ik in scholen over WWF-projecten ga vertellen. Kinderen beschikken immers over de heerlijke gave om de juiste vragen te stellen. Ze zetten je op meesterlijk eenvoudige wijze vast en je beseft meteen dat de ‘grotmensenwereld’ zich al te vaak bedient van excuses en halve waarheden om het geweten te sussen.

Gelukkig zijn er thuis twee kinderen die mij en mijn vrouw geregeld al eens een spiegel voorhouden. En dan beseft ik telkens dat er niets op kan tegen de gefronste blik van een achtjarige en dat jeugdige activisme.

In de twintig jaar die ik als leerkracht werkte of als educator bij WWF, ben ik nog nooit een kind tegengekomen dat de natuur niet waardevol vond. Kinderen kijken vol verwondering naar hun omgeving, van het kleinste madeliefje tot de tijgerposter op hun slaapkamer. Ze koesteren het allemaal, of ze nu in een appartement in de stad wonen of net op het platteland.

Het voelt dan ook als onze taak om hen alle kansen te geven om in contact te komen met de natuur. Wat je voelt, ziet, beleeft, alles waar je zelf mee zorg voor draagt, neem je voor de rest van je leven mee als 'waardevol'.

Waar volwassenen de natuur en hun omgeving vaak als vanzelfsprekend zien, kijken kinderen met open blik om zich heen. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat al dat jonge geweld steeds klaarstaat om in actie te komen wanneer ze zien dat het misloopt. Het is voor scholen, ouders en organisaties zoals WWF een even grote kans als uitdaging om kinderen en jongeren op een zinvolle manier mee actie te laten ondernemen. De jeugd serieus nemen en voldoende actieperspectief geven, waarom zou ons dat niet lukken?

Bij WWF willen we kinderen en jongeren voldoende kennis bijbrengen over de natuur en hen die ten volle laten beleven. Zodat ze geïnspireerd raken en op hun beurt de grotmensenwereld kunnen inspireren zorgzamer om te springen met het leven op onze planeet.

→ Kinderen spelen in Dhoteri, dichtbij Bardia National Park, Nepal.

6/ DOSSIER

Generaties voor een levende planeet

BRIAN J. SKERRY / NATIONAL GEOGRAPHIC STOCK / WWF

21/ FOCUS

Kies de juiste vis met de Viswijzer

GLOBAL WARMING IMAGES / WWF

16/ OP HET TERREIN

Zonne-ingenieurs brengen licht naar hun dorpen

- 4 Portret
Christiane Linet: een leven voor de natuur
- 5 In 't kort
- 18 Reportage
Een onvergetelijke reis naar de Roemeense wildernis
- 20 Legs
'Elke dag is een nieuwe uitdaging'
- 22 Bedankt
UNESCO-sites in gevaar: jij bent de oplossing

COLOFON: Panda Magazine is een publicatie van WWF-Vlaanderen vzw. Alle rechten voorbehouden aan WWF. Het Pandalogo, het woord Panda en de afkorting WWF zijn handelsmerken van het World Wide Fund for Nature. Overname van teksten is toegestaan mits bronvermelding. • **Werken mee aan dit nummer:** Ioana Betieanu, Maria Fernanda Burneo, Maryssa Cools, Leen De Laender, Sara De Winter, Jef Leestmans, Jerome Laycock, Catalina Murariu, Stijn Sterckx, Bart Van Cauwenbergh, Gwendoline Viatour, Dominique Weyers. • **Copywriting:** Martin Collette, Charlotte Gijssels, Tanita Leclercq. • **Coördinatie:** Charlotte Gijssels, Tanita Leclercq. • **Design:** www.inextremis.be. • **Druk:** Daddy Kate. • **Coverfoto:** © iStockphoto.com / Imgorthand • **V.U.:** Antoine Lebrun, E. Jacqmainlaan 90, 1000 Brussel.

Het educatieprogramma van WWF-België wordt gesteund door

PORTRET

Christiane Linet: een leven voor de natuur

Met verdriet vernamen we het overlijden van Christiane Linet, mede-oprichtster van WWF-België. Ze werd 83 jaar en tijdens al die jaren bleef ze zich gepassioneerd en strijdlustig inzetten voor de natuur. Gedurende meer dan 50 jaar bleef ze actief bij WWF. Ook de laatste maanden kwam ze verschillende keren per week naar het kantoor. Haar aanwezigheid was een inspiratiebron voor het hele team.

Van kinds af aan was ze gefascineerd door de natuur. *'De mooiste herinnering uit mijn kindertijd zijn de bloeiende kersenbomen en de bloemen die ik vanuit mijn kamer kon zien.'* Deze fascinatie vertaalde zich jaren later dan ook in haar vastberadenheid om een verschil te maken in de wereld.

Als jonge vrouw besliste Christiane om een WWF-kantoor in België op te richten en om uiteindelijk haar leven te wijden aan natuurbehoud. *'Mijn eerste bureautje was in een stoffige kelder onder de grote zaal met iguanodons in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen in Brussel. Het was een heel natuurlijke omgeving: ik kreeg er gezelschap van muizen en spinnen',* glimlachte Christiane. *'Die kelder bleef trouwens ook ongeveer 12 jaar lang het kantoor van WWF-België. Van daaruit maakte ik de eerste Pandamagazines. Geen sinecure, want alles moest nog met de hand gebeuren. Ik moest leren typen met een schrijfmachine, zelf alles drukken en in enveloppes opsturen naar onze leden. Dat vergde enorm veel tijd.'*

WWF-BELGIUM

Roseline Beudels, voorzitter van de raad van bestuur van WWF-België, getuigt ontroerd over Christianes gedrevenheid: *'Ik heb Christiane Linet leren kennen toen ik nog studente was. Ze bestuurde toen WWF-België, dat ze enkele jaren eerder mee had opgericht. Haar diepe en oprechte toewijding voor de natuur was meteen voelbaar. Ze maakt zeker en vast deel uit van het handvol mensen die mijn professionele levenskeuzes hebben geïnspireerd, geleid en versterkt. Ik heb haar bewonderd en bleef gefascineerd bij elk van onze ontmoetingen, door haar niet-aflatende wilskracht om actie te ondernemen. En haar ongelofelijke verontwaardiging, steeds opnieuw, tegen de hebzucht en de onverschilligheid. Een grote dame voor het natuurbehoud, zonder enige twijfel.'*

Dankzij Christiane is WWF-België kunnen uitgroeien tot een van de belangrijkste natuurbehoudsorganisaties in ons land. Haar toewijding moedigt ons aan om ons elke dag ten volle in te zetten om onze missie te volbrengen. Van harte bedankt, Christiane.

“De mooiste herinnering uit mijn kindertijd zijn de bloeiende kersenbomen en de bloemen die ik vanuit mijn kamer kon zien.”

IN 'T KORT

EMMANUEL RONDEAU / WWF-UK

↑ UITZONDERLIJKE FOTO VAN EEN WILDE TIJGER

WWF daagde de fotojournalist Emmanuel Rondeau uit om een foto te nemen van een wilde tijger in Bhutan, met behulp van cameravallen die op een hoogte van 3500 m werden geïnstalleerd. Missie geslaagd!

BELGISCH BOS WORDT UNESCO-SITE

Begin juli erkende UNESCO een serie oude en primaire Europese bossen als werelderfgoed, waaronder een gedeelte van het Zoniënwoud in België. Gekend om zijn rijke biodiversiteit, is het opmerkelijke beukenbos het eerste gebied in ons land dat natuurlijk werelderfgoed wordt, dankzij een gezamenlijke kandidatuur door de drie regio's (Brussel, Vlaanderen en Wallonië). WWF-België verwelkomt deze beslissing, die het ecologische en culturele belang van het Zoniënwoud bevestigt.

BÉATRICE WÉDEUX / WWF-BELGIUM

DE Vernietiging van het Bialowiezabos moet stoppen

MARTIN HARVEY / WWF-CANON

Langs de grens tussen Polen en Wit-Rusland ligt het bos van Bialowieza, een van de oudste bossen van Europa. Er is een uitzonderlijke fauna en flora te vinden, waaronder de wolf, de lynx en de majestueuze bizon. Toch doet de Poolse overheid zich sinds 2016 tegoed aan het kappen van bomen in het bos, onder het voorwendsel dat het bos lijdt onder een plaag schorskevers, die de sparren beschadigen. Na een klacht van WWF en andere ngo's heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie Polen eind juli bevolen om de houtkap in het Bialowiezabos te stoppen. Het verbod blijft van kracht tot het eindarrest van het Hof van Justitie.

Twee Irrawaddydolfijnen geboren in Cambodja

WWF-Cambodja viert de geboorte van twee Irrawaddydolfijnen in het stroomgebied van de Mekong, gelegen in de provincie Kratie. De eerste nieuwgeborene werd begin augustus opgemerkt door de inwoners van een dorp in de buurt, die onmiddellijk het WWF-team uit de regio op de hoogte brachten. Met de camera in de hand trok Tan Bunwath, projectassistent, ter plekke en bevestigde hij de aanwezigheid van het dolfijnkalf. Het dier is waarschijnlijk twee à drie weken oud. Twee dagen later informeerden de bewoners WWF over een tweede dolfijnkalfje. Dit nieuws is zeer bemoedigend voor het overleven van de Irrawaddydolfijnen in de Mekong, die met een populatie van amper 80 individuen met uitsterven bedreigd worden.

WWF-CAMBODIA

DOSSIER

Generaties voor een levende planeet

Bij het woord educatie denk je misschien meteen aan school, huiswerk, examens. Maar educatie is veel meer dan dat. Het gaat over actie, doen, plezier, empowerment, innovatie, samenwerken, inspireren, verwonderen, motiveren, meedoen, het goede voorbeeld geven, leiderschap, waarden, kennis. Allemaal zaken die kunnen leiden tot de nodige verandering. En educatie draait vooral om mensen, niet alleen om kinderen en jongeren. Educatie is er voor iedereen en dat kan gerust levenslang!

Het belang van educatie

EDUCATIE EN WWF

Educatie is steeds een belangrijk onderdeel geweest van het werk van WWF. Dat gaat van het werken met scholen tot de ontwikkeling van leerplannen in samenwerking met de overheid, het opleiden van lokale gemeenschappen, de bewustmaking van bedrijfsleiders en beleidsmakers. Ons doel: wereldwijd miljoenen mensen inspireren, motiveren en de nodige tools aanreiken om actie te ondernemen voor de planeet. Om de oorzaken aan te pakken van het biodiversiteitsverlies, hebben we gedragsveranderingen nodig van burgers, organisaties, bedrijven en overheden!

OP HET TERREIN

Educatie is een belangrijke pijler voor ons natuurbehoudswerk. Het verhoogt de kans op succes en op blijvende, duurzame resultaten op het terrein. We werken met de lokale gemeenschappen aan de nodige kennis en vaardigheden om hun natuurlijke hulpbronnen duurzaam te kunnen beheren en aan oplossingen die alternatieve inkomsten genereren. Deze groene ondernemers kunnen door hun voorbeeldfunctie verdere verandering inzetten.

↑ Spelende kinderen bij de vrijlating van de zwartvoetbunzing in Grasslands National Park, Canada.

IN BELGIË

Bij WWF-België leggen we de focus op kinderen en jongeren. Via het uitwerken van educatieve pakketten en het aanbieden van activiteiten voor scholen introduceren we thema's zoals biodiversiteit, klimaatverandering, hernieuwbare energie en ecologische voetafdruk in de klas.

De WWF-Rangerclub verwelkomt kinderen van 6 tot 12 jaar. Met deze club willen we kinderen sensibiliseren over de natuur, milieuthema's, natuurbescherming en het werk van WWF. Twee belangrijke woorden in ons werk met scholen en jongeren zijn dan ook actie en oplossingsgerichtheid. Op de volgende pagina's lees je meer over ons werk in België.

Jongeren in actie voor de natuur

Als er een brief of mailtje binnenkomt van een Ranger of een enthousiaste leerkracht met een verslag van hun acties, kan onze dag niet meer stuk. We laten jullie graag meegenieten van de acties van onze jonge natuurfans!

“The most important task, if we want to save the Earth, is to educate”

Sir Peter Scott,
stichter van WWF

WWF-BELGIUM

Tijdens een activiteit van de Rangerclub begonnen de kinderen spontaan het afval op te rapen dat ze onderweg tegenkwamen. Rangers Lander en Ward lieten ons weten dat ze in een bos in hun buurt al het afval opruimden. En ook op kamp organiseerden de WWF-Rangers een strandopruimactie. →

WWF-BELGIUM

↑ Op de Kids Climate Conferentie denken 150 kinderen uit Nederland en België een heel weekend na over oplossingen voor verschillende milieuproblemen. De aanbevelingen van de kinderen worden aan verschillende beleidsmakers overhandigd.

Voor de klimaatop van Parijs zonden honderden klassen een videoboodschap in. We bundelden deze in een videoclip met de boodschap: 'Wij doen mee, wij willen resultaat, want wij zijn de toekomst waar het over gaat!'.

Bekijk de video op het Youtube-kanaal van Radio Oorwoud! ↓

WWF-BELGIUM

← Om het Virungapark in de Democratische Republiek Congo te beschermen tegen olieboringen trokken heel wat klassen de straat op met de petitie. Duizenden handtekeningen werden ingezameld en zo werkten de klassen rechtstreeks mee aan de bescherming van de biodiversiteit!

WE HAVE HEART

Heel wat klassen en kinderen zamelen geld in voor WWF. Zo organiseren de zusjes en WWF-Rangers Imaan en Manar uit Gent elk jaar een koekjesverkoop. Wie wil er nu geen panda- of tijgermuffin kopen? →

+ INFO Op de website van de Rangerclub (www.rangerclub.be) vind je bij 'doen' heel wat acties die je met kinderen kan ondernemen om de natuur een handje te helpen. Van een dagje in de week geen vlees eten tot een stukje jungle creëren in je tuin.

Jaaroverzicht

WWF-BELGIUM

JABLAH PROD / WWF-BELGIUM

WWF-BELGIUM

SEPTEMBER

We starten het nieuwe schooljaar met de Beestige Klas: een jaarlijkse actie voor lagere scholen met leuk materiaal om te werken rond wilde dieren in de klas. Oefeningen geïnspireerd op dieren voor in het zwembad, een jungleparcours voor de turnles of griezelen met enge dieren bij Halloween ... Met de Beestige Klas kan dat allemaal! Jaarlijks bestellen meer dan 3000 leerkrachten het gratis lespakket op www.wwf.be/school.

OKTOBER

Misschien ben je al eens naar een Beestige dag van WWF geweest? We waren al te gast in het enige Nationaal Park van België, het Museum voor Natuurwetenschappen en het wildpark van de Grotten van Han. Een fijne dag voor de hele familie en het ideale moment om het werk van WWF beter te leren kennen.

Mis onze volgende Familiedag op 29 oktober in de Plantentuin van Meise niet!

NOVEMBER - DECEMBER

Op het einde van elk jaar komen de wereldleiders samen voor de klimaattop van de Verenigde Naties. Met het project Climate Challenge ondervinden leerlingen tussen 16 en 18 jaar zelf hoe moeilijk het is om een klimaatakkoord te bereiken. De leerlingen vertegenwoordigen een land in de klimaatonderhandelingen en debatteren over verschillende wetsvoorstellen. Verschillende machtsblokken zitten samen aan tafel en dat levert steeds heel boeiende discussies op! 30 scholen namen vorig schooljaar deel aan Climate Challenge@School.

met de steun van

In samenwerking met

WWF-BELGIUM

WWF-BELGIUM

WWF-BELGIUM

AUGUSTUS

De splinternieuwe website van de WWF-Rangerclub staat na een jaar hard werken online! Voor het laatste dierennieuws, wedstrijden met fijne prijzen, infoches over dieren en dossiers voor spreekbeurten... Allen daarheen!

www.rangerclub.be

JULI

30 enthousiaste WWF-Rangers gingen een weekje op Natuurbeschermerskamp in Cadzand! Ze leerden over WWF, gingen vogels spotten in het Zwin, zochten naar krabben op het strand en organiseerden hun eigen natuurbeschermersactie.

JUNI

WWF-Rangers gaan met boswachter Eddy en onderzoeker Ruben op zoek naar de zeldzame nachtzwaluw in Bosland. Een magische avond!

WWF-BELGIUM

JANUARI

Ook in de winter zitten we niet stil en swingen we met Radio Oorwoud de koudste maanden van het jaar door. Radio Oorwoud is een muzikaal project over de natuur en haar problemen op kindermaat. Maar dan wel dansbaar en boordevol humor. Ondertussen zijn er al meer dan 10 000 cd's de deur uit en kwamen al duizenden kinderen en ouders mee genieten van een concert. Radio Oorwoud heeft ook een theatertournee en tijdens de zomer zijn we te vinden op heel wat festivals.

WWF-BELGIUM

FEBRUARI

Meer dan 300 klassen zenden tekeningen in met de vraag om de natuur in Europa beter te beschermen. Met een delegatie kinderen overhandigen we deze aan Eurocommissaris voor milieu Karmenu Vella.

2500 kinderen zijn momenteel lid van de WWF-Rangerclub. Speciaal voor hen brengen we vijf keer per jaar het Rangerclubmagazine uit. Dit magazine geeft op een speelse manier heel wat info over wilde dieren en de natuur, aangevuld met leuke weetjes, spelletjes en strips.

We organiseren ook regelmatig activiteiten in en over de natuur voor WWF-Rangers die zin hebben om met ons op ontdekking te gaan.

↑ Vijf keer per jaar ontvangen de Rangers van WWF het Rangerclubmagazine, boordevol weetjes over wilde dieren en de natuur.

WWF-BELGIUM

MEI

Modderpret met de Rangerclub in het verdrinken land van Saeftinghe.

WWF-BELGIUM

APRIL

Ook naar vogels speuren is een activiteit van de WWF-Rangerclub.

WWF-BELGIUM

MAART

WWF-Rangers volgen een workshop camouflage in de natuur.

Initiatieven van over de hele wereld

Niet alleen in België maar over de hele wereld willen kinderen actie nemen voor de natuur. Meer dan 50 WWF-kantoren leiden dan ook educatieprogramma's.

Hier ontdek je drie voorbeelden van WWF-projecten waarbij kinderen en jongeren zich enthousiast inzetten en een verschil maken op het terrein.

DE WILDE JEUGD VAN DE ROEMEENSE BERGEN EN DE DRAAK

De laatste twee jaar hebben ongeveer 100 tieners tussen 14 en 18 jaar uit de grootste wildernis van Europa – het zuidwestelijke gedeelte van de Karpaten – zich ingezet en uitgeleefd voor hun lokale natuur. De jongeren richtten 'Youth Wilderness Clubs' op in hun scholen, die samen met WWF gecreëerd werden en gesponsord werden door Deutsche Bundesstiftung Umwelt. De clubs zijn een ontmoetingsplaats voor de jongeren buiten hun klaslokalen. Ze maken hun eigen projecten en leiden de bijeenkomsten beurt om beurt. Na twee jaar heeft niet alleen de natuur baat bij deze projecten maar ook de jongeren zelf. Ze voelen zich bewuster, hebben meer zelfvertrouwen, leren samenwerken met anderen en voelen zich verbonden met elkaar. Deelnemer Andrei vertelde ons: *'Ik kan meer doen dan ik ooit voor mogelijk hield'*.

De tieners van de Youth Wilderness Club van de stad Reșița kozen ervoor hun lokale natuur te beschermen door een wandelpad in de natuur te creëren en er de weg te markeren, om de mensen aan te moedigen meer tijd door te brengen in de natuur en haar meer te koesteren. Het pad wordt intussen gebruikt door wandelaars en mountainbikers, en wordt ook wel het Roze

Vlinderpad genoemd. Omdat het pad op een silhouet van een draak lijkt als je het op de kaart bekijkt, bedachten de jongeren een bijbehorend verhaal over het pad en de draak.

EN DAT VERHAAL GAAT ALS VOLGT...

In een land vol magie lag er een open plek in het bos, die de Feeënkring genoemd werd. De feeën en de kinderen speelden er samen met de dieren van het bos. Maar op een dag vond de draak Reshgar, het sterkste en gevaarlijkste schepsel ooit gezien, de kring. Verhongerd vloog de draak op de plek af en spuwde hij vernietigende vlammen. Een roze vlinder dook op, die voor Reshgars ogen kwam dansen en hem woest maakte. De vlinder lokte hem naar het Land van de Reuzenvarens, dat betoverd was door de feeën om de Feeënkring te beschermen. Toen de draak vlakbij was wikkelden de varens zich rond de poten van de draak en zijn vleugels, en trokken hem de grond op. De draak was gevangen. De koningin der feeën, Ita, kreeg medelijden met de draak en bevrijdde hem. Reshgar was zo dankbaar dat hij de bewaker van de Feeënkring werd.

Na al deze eeuwen waakt Reshgar nog steeds over de toegang tot de Feeënkring en de stad die eraan ligt. Een stad waarvan de naam een combinatie is van de namen van Reshgar de draak en Ita, de feeënkoninkin: RES-ITA. Als je het pad volgt, kan je de Feeënkring misschien wel vinden...

↑ Jongeren op wilderniskamp met WWF-Roemenië.

100 Roemeense tieners tussen 14 en 18 jaar hebben zich ingezet en uitgeleefd voor hun lokale natuur

RECICLAMAN, DE HELD VAN DE GALAPAGOS

Dit is een verhaal over succes. Dit is een verhaal over de verbeelding die zorgt voor de bescherming van het milieu. Het begon allemaal in 2007 in Puerto Ayora, op het eiland Santa Cruz. Daar besloot het WWF-team om een kleine educatieve campagne te starten, vertegenwoordigd door een opmerkelijk figuur: Reciclaman. Uitgevonden door de kinderen zelf in het begin van de campagne, is Reciclaman een sorterende superheld, die strijdt voor een beter afvalbeheer.

De kinderen van Puerto Ayora aanbidden hem en zien hem tot op vandaag als rolmodel. Het personage Reciclaman werd beroemd in de stad en beetje bij beetje groeide de campagne uit tot een waar educatief programma dat werd toegepast in alle scholen van het eiland, zelfs op het platteland.

Tussen 2014 en 2016 volgden meer dan 1500 kinderen uit negen scholen van Santa Cruz op die manier meer dan 280 sessies, georganiseerd in het kader van het Reciclamanprogramma. Om de aandacht van de leerlingen vast te houden stellen de animatoren didactisch materiaal ter beschikking, een magazine waarin Reciclaman de

hoofdrol speelt, audiogidsen, spelen ze kleine toneelstukken over recyclage en begeleiden ze ook bezoeken aan het sorteercentrum.

Dankzij Reciclaman, het recyclageprogramma en het afvalbeheer dat door het bestuur van Santa Cruz en met de steun van WWF werd opgericht, hebben de inwoners van Santa Cruz en die van de Galapagoseilanden in het algemeen de gewoonte gekregen om hun afval correct te sorteren. Vandaag werken de WWF-teams een nieuw programma uit om leerkrachten tips te geven voor milieueducatie, zodat ze meer impact kunnen bereiken met hun boodschap bij zowel de leerlingen als hun ouders.

→ De kinderen ontvangen in het kader van het programma een boekje met leuke tekeningen waarin Reciclaman de hoofdrol speelt.

“Ik wil de bewaker van het eiland zijn, net als Reciclaman.”

Gabriel, leerling
basisschool Santa Cruz.

DIEGO AÑAZCO / WWF-ECUADOR

DIEGO AÑAZCO / WWF-ECUADOR

KINDEREN IN ACTIE VOOR SNEEUWLUIPAARDEN: EEN NATIONAAL SUCCES

Op de Jargalant Khairkhanberg in de Altaï-Sayan Ecoregio van Mongolië, werd een totaal van 37 sneeuwluipaarden vastgelegd op de automatische camera's die geïnstalleerd werden door WWF. Spijtig genoeg waren er een vijftal gespot met een ontbrekende poot. Naar alle waarschijnlijkheid werden ze gevangen in de vallen die gezet werden door de herders. De vallen worden een steeds groter probleem voor het overleven van de reeds bedreigde sneeuwluipaard, ook in andere gebieden van het land.

De hoeveelheid vee in de regio is het laatste decennium namelijk gegroeid en neemt steeds meer de habitat van de wilde dieren in. Als resultaat verdwijnen de natuurlijke prooien van de sneeuwluipaard, waardoor de sneeuwluipaard de kudde vee aanvalt.

Om snel een oplossing te vinden voor dit probleem, heeft WWF in 2015 ontmoetingen georganiseerd met herders, gezinnen en ook met kinderen uit de regio. De kinderen waren vastberaden om dit probleem aan te pakken, waardoor WWF besloot om samen met de kinderen een anti-vallencampagne te voeren.

De kinderen vroegen aan hun ouders en familie om geen vallen te gebruiken en zamelden vallen in, in ruil voor gebruiksvoorwerpen zoals melkkannen, potten en emmers. Ze vroegen ook aan de volwassenen om een petitie te ondertekenen. Op amper zes weken tijd konden ze 234 luipaardvallen inzamelen, en ze kregen een enorme erkenning van de plaatselijke gemeenschappen en autoriteiten.

Een groep van 15 kinderen nam contact op met Namdag Battserag, de minister van milieu, groene ontwikkeling en toerisme van Mongolië, en vroegen hem om het initiatief uit te breiden naar het hele land. Na grote inspanningen van de kinderen en WWF heeft de minister in april 2016 een richtlijn uitgevaardigd naar alle provincies en beschermd gebieden, om in het hele land vallen te verzamelen en lokale gemeenschappen te sensibiliseren.

Een klein initiatief en een enorme wilskracht om sneeuwluipaarden te helpen is uitgegroeid tot een nationale campagne, voor het welzijn van de dieren in het wild.

voelde me als bevroren, zo bang dat ik was. Ik dacht dat het mij zou aanvallen. Ik wilde het uitschreeuwen en opende mijn mond, maar er kwam geen geluid. Verbazend genoeg keek de sneeuwluipaard me kalm aan en ging hij weg.

EEN ONRUSTSTOKER BIJ DE GER

Twee jaar later zag ik er nog een. Ik kwam juist thuis van het schapenhoeden in de avond. Plots hoorden we geluiden van het vee en hondengeblaf. We liepen allemaal meteen de ger uit (traditionele Mongoolse woontent) en schenen met onze lichten. We vonden een sneeuwluipaard, met een schaap dat hij gevangen had. We schreeuwden ernaar en schoten met een geweer in de lucht. De sneeuwluipaard liet het schaap achter en vluchtte richting de berg. Op dat moment wist ik een foto van hem te nemen met mijn gsm, vanop 20 meter afstand.

ONTMOETING MET EEN SNEEUWLUIPAARD

De 15-jarige Batlhagya is één van de jongeren die meedeed aan het project voor de bescherming van de sneeuwluipaard. Hij vertelde ons over zijn eigen ontmoetingen met het dier, die een diepe indruk op hem nalieten.

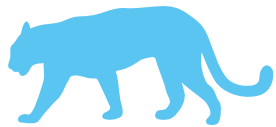
‘Toen ik 13 was, zag ik voor de eerste keer een sneeuwluipaard. Tijdens de wintervakantie ging ik op een dag, waarop het licht sneeuwde, de schapen hoeden op een hoger gelegen deel van de berg. Plots viel een dier de schapen aan. Ik zag dat dit dier de rug van een lam beetgreep, zich omdraaide en het in zijn keel beet. Daarna liet het dier het lam achter en verdween het achter de bergpas.’

“Ik voelde me als bevroren, zo bang dat ik was.”

Wanneer ik naar het lam toesnelde, was het uit zijn hals aan het bloeden. Kort erna stierf het. Ik hoedde de schapen verder, de bergpas over. Toen ik samen met de kudde de bergpas bereikte, zat het roofdier op een korte afstand van ons vandaan. Toen ik het zag, realiseerde ik mij dat het een sneeuwluipaard was. Ik

Batlhagya zet zich sinds de campagne in om sneeuwluipaarden te beschermen: ‘Mijn papa bezoekt de families van de lokale herders om vee van hen te kopen of ruwe materialen zoals huiden, kasjmier en wol. Ik zal met hem meegaan en zal proberen om hen ervan te overtuigen geen vallen te gebruiken.’

234 Op amper zes weken tijd konden de kinderen 234 luipaardvallen inzamelen

- Foto's boven: Vallen die bedoeld waren om sneeuwluipaarden te vangen, ingezameld door de kinderen. De vallen werden samengesmolten tot een standbeeld, waarop de kinderen afgebeeld worden die de wilde dieren in Mongolië beschermen.
- ➔ Foto rechts: Batlhagya wist met zijn gsm een foto te nemen van een sneeuwluipaard.

OP HET TERREIN

Zonne-ingenieurs
brengen licht naar
hun dorpen

Educatie gaat natuurlijk over meer dan de opvoeding van kinderen alleen.

WWF integreert in veel van zijn projecten een luik sensibilisering en samenwerking met partners of lokale gemeenschappen om hen te empoweren en tegelijkertijd ook de natuur te beschermen. Een mooi voorbeeld hiervan is het project in Madagaskar, dat gesteund wordt door WWF-België.

De tropische wouden van Madagaskar bieden een thuis aan heel wat bedreigde diersoorten, zoals maki's en sifaka's. Maar er verdwijnt steeds meer bos omdat afgelegen gemeenschappen aangewezen zijn op brandlandbouw, illegale houtkap en het gebruik van onduurzame energiebronnen om in hun behoeften te voorzien. Daarmee brengen ze niet alleen hun natuurlijke hulpbronnen in gevaar maar ook de biodiversiteit en de vele diersoorten die in de bossen leven. Bovendien heeft 80% van de Malagassische bevolking geen toegang tot elektriciteit.

WWF wil de gemeenschappen aanmoedigen om over te schakelen op duurzame landbouw en hun natuurlijke grondstoffen beter te beheren. Daarom hebben we samen met WWF-Madagaskar en Barefoot College een project opgestart om dorpen vlakbij belangrijke bosgebieden te voorzien van elektriciteit afkomstig uit zonnepanelen.

Concreet volgden er binnen dit project tot nu toe 19 vrouwen uit verschillende regio's van Madagaskar een opleiding tot 'zonne-ingenieur', in het Barefoot College in India. Zij leerden er gedurende zes maanden zonnepanelen maken en onderhouden. Eens ze terug thuis waren installeerden de vrouwen zonnepanelen in hun gemeenschappen, waardoor ze elektriciteit introduceerden in verafgelegen dorpen, en deelden ze hun kennis. Dankzij hen gebruiken 800 gezinnen in Madagaskar nu zonne-energie, wat een totaal van ongeveer 5000 personen betekent.

De zonne-energie verlaagt de CO₂-uitstoot en bovendien bevordert het tewerkstelling, inkomsten en zelfvoorzienende oplossingen voor de dorpsgemeenschappen. De toegang tot verlichting en elektriciteit zorgt ervoor dat leraren naar de dorpen komen en kinderen ook kunnen studeren als het donker is, dat de bewoners geen vervuilende olielampen meer hoeven te gebruiken en dat naburige dorpen ook interesse krijgen voor het project. Maar ook de sociale verhoudingen in de dorpen zijn grondig veranderd. Dankzij hun vaardigheden als zonne-ingenieurs spelen vrouwen nu een belangrijkere rol in de organisatie van de gemeenschap.

GLOBAL WARMING IMAGES / WWF

Magan Kanwar, die vroeger zelf de opleiding volgde en nu anderen opleidt tot zonne-ingenieur, herinnert zich dat haar schoonvader haar zei dat ze zich beter zou concentreren op truien breien in plaats van dromen over naar school te gaan. *'Maar ik wou meer doen dan alleen koken en baby's voortbrengen. Deze school gaf me de kans om een doel in mijn leven te vinden.'*

Dankzij dit project is het vertrouwen in WWF ook sterk toegenomen en willen de dorpingen nu meewerken om de nabijgelegen natuurgebieden beter te beschermen.

Het Malagassische Ministerie van Energie heeft beslist om mee te werken aan de uitbreiding van het project en zal steun bieden voor de oprichting van een Barefoot College in Madagaskar tegen 2018.

“Deze school gaf me de kans om een doel in mijn leven te vinden.”

Magan Kanwar,
zonne-ingenieur

↓ Vrouwen volgen een workshop om zonnelantaarns te maken in het Barefoot College in India.

REPORTAGE

Een onvergetelijke reis naar de Roemeense wildernis

WWF werkt samen met het reisbureau Starling, dat zich engageert voor kleinschalig en duurzaam toerisme, en ook onze projecten ter plekke steunt. Begin juni trok Starling naar Noord-Roemenië om er de ongerepte natuur en cultuur van Maramures te ontdekken. Reisbegeleider Jef Leestmans vertelt over hun onvergetelijke reis.

↑ De groep rust even uit en geniet van een prachtig uitzicht in de Cearcanubergen.

We beleefden op deze trip de Roemeense Karpaten zoals ze zijn: afgelegen en onaangetaast. Al vanaf de eerste avondwandeling waren we onder de indruk van deze prachtige streek. Overal rondom ons lagen er bloemrijke weiden en velden. De twee volgende dagen werden we deskundig rondgeleid doorheen de maagdelijke gemengde beukenbossen. Nadat we genoten van een traditionele maaltijd bij de boswachter thuis, bezochten we 's avonds een van de observatiehutten om de bruine beer te zien. Bij onze zoektocht naar de bruine beer, die hier in het woud heer en meester is, gingen onze harten sneller slaan. Onvergetelijk spannend! De eerste avond zagen we veel everzwijnen, maar de tweede avond hadden we meer geluk en konden we een berin en haar drie jongen zien!

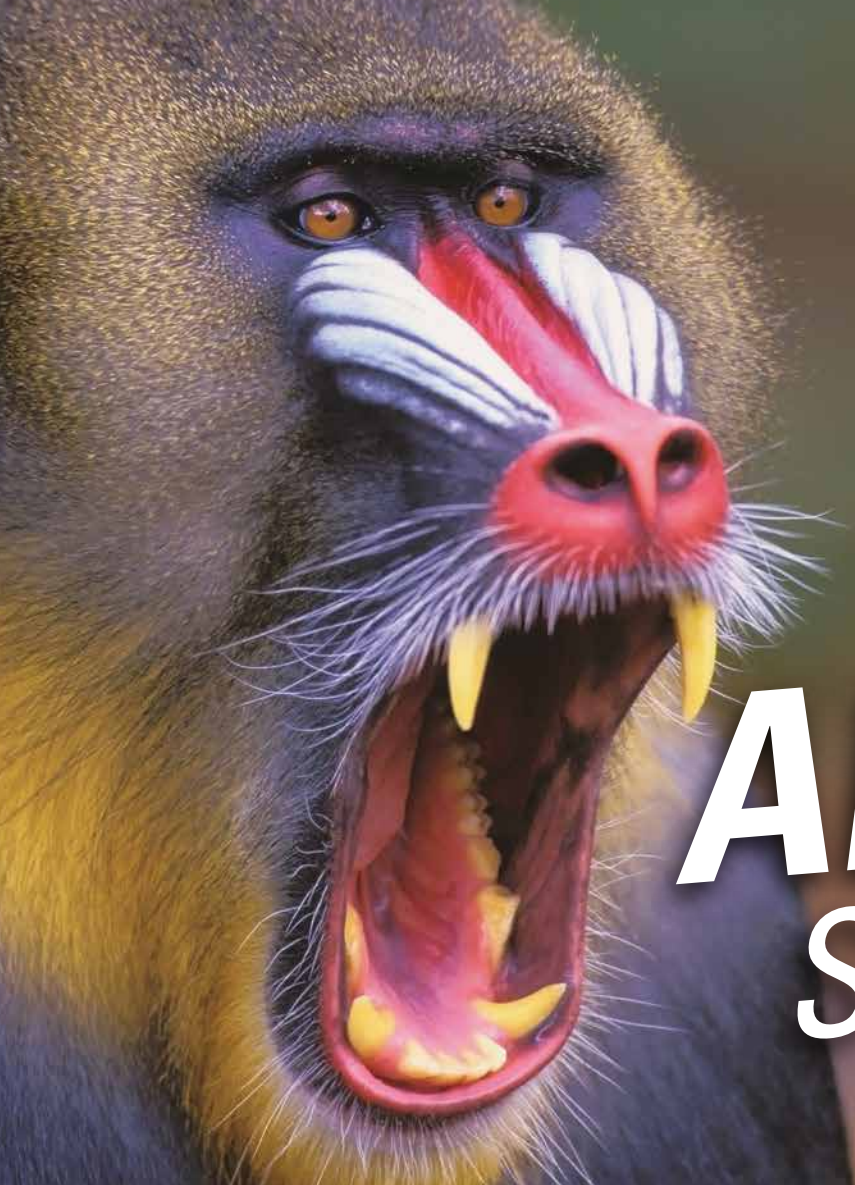
We bleven onder de indruk van de traditionele cultuur van Maramures, met haar houten kerken en huizen, steeds versierd met prachtig houtsnijwerk.

De volgende dagen bezochten we het Rodnagebergte. Heerlijk, die alpiene flora met onder andere de Karpatenkwasjesbloem, de Oostenrijkse Alpenanemoon, orchideeën en gentianen. Zoals altijd keken we uit naar vogels, en zagen we de korhoen en de beflijster als de bijzonderste. In de dalen waren het vooral de grauwe klauwieren die indruk maakten, maar we zagen ook de bijeneter, de hop, zwarte ooievaars, wespdiëven en een arendbuizerd.

We konden het niet eens worden over wat nu het indrukwekkendst was: het landschap, de ongerepte bossen en de bloemenpracht of de traditionele cultuur. Natuurlijk waren de bruine beren het hoogtepunt, en we waren het allen eens dat we deze mooie streek nog eens willen bezoeken.'

Zin om volgende keer mee te gaan? Een volgende reis naar Maramures is gepland voor juni 2018. Schrijf je nu in via starlingreizen.be!

museum
NATUURWETENSCHAPPEN.BE

NIEUWE EXPO
11.10.17 > 26.08.18

APEN STREKEN

 National
Museums
Scotland
Working in association with
mad Exhibitions

APENSTREKEN brengt zestig prachtig opgezette exemplaren* bijeen, met adembenemende foto's, filmpjes en interactieve schermen.

Sta oog in oog met de mannetjesgorilla, observeer de orang-oetan, ga op zoek naar de allerkleinste primate – de dwergmuismaki – of bewonder hoe vindingrijk de chimpansee termieten vangt!

APENSTREKEN, een expo voor grote en kleine (pri)maten!

Meer info op NATUURWETENSCHAPPEN.BE

Voor de jonge natuurliefhebbers:

WWF Rangerclub biedt een spelboekje aan (gratis te verkrijgen aan de ingang van de expo) en met een wedstrijd kan je superprijzen winnen.

* De collectie opgezette dieren werd speciaal voor deze tentoonstelling samengesteld. (Alle dieren zijn een natuurlijke dood gestorven).

LEGS

‘Elke dag is een nieuwe uitdaging’

Als de nieuwe ‘legacy officer’ bij WWF stel ik me graag aan jou voor. Ik heet Dominique, ben 52 jaar en als legacy officer ben ik jouw aanspreekpunt voor legaten en testamenten.

Voor WWF werken is voor mij meer dan het uitoefenen van een gewone job. Mijn juridische achtergrond en mijn opgedane ervaringen in voornamelijk organisatorische en coördinerende functies kan ik nu eindelijk ten dienste stellen van onze planeet. Wat mij in het bijzonder motiveert is dat WWF mens en natuur in zijn globaliteit bekijkt en als doelstelling heeft om het evenwicht tussen beide te herstellen. WWF leidt momenteel meer dan 1000 projecten in 110 verschillende landen die gericht zijn op de bescherming van de biodiversiteit, op de strijd tegen de degradatie van ons leefmilieu en op een duurzame toekomst voor de volgende generaties. Dankzij inkomsten uit o.a. testamenten kunnen we het natuurbehoudswerk waarmaken en wereldwijd inspelen op de meest cruciale en lokale noden. Elke dag is een nieuwe uitdaging maar samen maken we het verschil!

In mijn functie als legacy officer kan ik hieraan mijn steentje bijdragen door mensen te begeleiden in de opstelling van hun testament waarin WWF wordt aangeduid als legataris, en door ervoor te zorgen dat hun testament uitgevoerd wordt zoals zij het hebben gewenst. In samenwerking met notarissen en juridische raadgevers is het mijn taak daarop toe te zien. Daarnaast organiseer ik geregeld informatiedagen of activiteiten voor geïnteresseerden of reeds bestaande legatarissen. Op deze manier informeer ik jou graag over onze meest recente realisaties op het terrein en krijg je meer inzicht in de laatste juridische ontwikkelingen met betrekking tot testamenten.

WWF-BELGIUM

Dominique Weyers, Legacy officer WWF

Indien je overweegt om WWF op te nemen in jouw testament en zo wil bijdragen aan een leefbare planeet voor de toekomstige generaties, verheug ik mij erop jou te mogen ontmoeten. Je kan mij contacteren op het nummer 02/340 09 37 of 0476/58 07 42.

© NANCY HARKNESS

FOCUS

Kies de juiste vis met de Viswijzer

Ontdek snel de nieuwe Viswijzer van WWF en onze aanbevelingen om duurzamer te consumeren!

ONZE OCEANEN RAKEN UITGEPUT

Wereldwijd is de consumptie van vis bijna verdubbeld op 50 jaar tijd, tot jaarlijks 19 kg per persoon.

90% van de visbestanden worden vandaag overbevist of maximaal geëxploiteerd. België komt met een jaarlijkse consumptie van 25 kg zeeproducten per persoon op de 9e plaats in de Europese ranking.

De Belgische consumenten dragen een groot deel van de verantwoordelijkheid, maar maken ook deel uit van de oplossing, als ze de goede keuzes maken wanneer ze vis kopen.

VISTECHNIIEKEN DOEN EVOLUEREN

Illegale visvangst, overbevissing en bijvangst brengen het mariene ecosysteem in gevaar en daardoor ook iedereen die afhangt van dat ecosysteem om in zijn levensbehoeften te voorzien.

Daarom promoot WWF de duurzame visvangst, die toelaat om vissen te vangen zonder de visbestanden in gevaar te brengen en die ondertussen ook een inkomen verzekert voor de vissers en de gemeenschappen die ervan afhangen.

WWF sensibiliseert niet alleen vissers maar ook de consumenten om hen aan te sporen duurzame keuzes te maken (zoals bijvoorbeeld kiezen voor MSC- en ASC-gelabelde vis, met mate te eten, afwisselen in vissoorten en de voorkeur te geven aan vis afkomstig uit een selectieve visvangst).

In het kader van het project Fish Forward, gefinancierd door de Europese Commissie, roept WWF de westerse landen op om rekening te houden met de gevolgen van hun consumptiepatronen op de ontwikkelingslanden. 50% van de zeeproducten die Europa invoert komt namelijk daarvandaan.

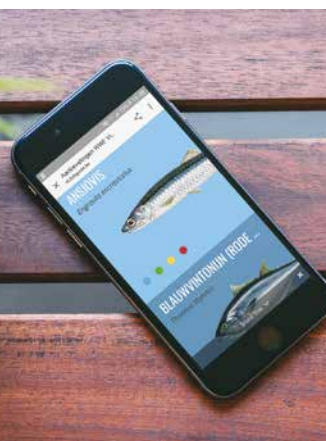
DE NIEUWE VISWIJZER VAN WWF

Altijd dezelfde vissoort kopen draagt bij aan de overexploitatie van de visbestanden. Toch hernieuwt de oceaan zichzelf en kan ze beantwoorden aan de vraag naar zeeproducten van de huidige en toekomstige generaties, als de druk waaronder ze zich bevindt afneemt. Op basis van deze vaststelling publiceert WWF online een nieuwe Viswijzer om mensen te helpen hun consumptiepatronen aan te passen.

Om moeiteloos duurzame keuzes te kunnen maken, heeft WWF een simpele kleurencode ontworpen. De code houdt rekening met de impact die industriële visvangst heeft op de populaties vissoorten, schaal- en schelpdieren en met het ecosysteem in zijn geheel. De kleurencode is gemakkelijk herkenbaar: blauw voor de soorten waarvoor er een duurzaamheidslabel bestaat, groen voor de soorten die een goede keuze zijn, geel voor de soorten die beperkt gegeten mogen worden en rood voor de soorten die je best kan vermijden. Met deze gids kunnen consumenten dankzij verantwoorde aankoopkeuzes hun impact op de mariene ecosystemen beperken.

Raadpleeg nu de Viswijzer via nl.fishguide.be.

WWF-BELGIUM

BEDANKT

UNESCO-sites
in gevaar: jij bent
de oplossing

Vorig jaar lanceerden we de wereldwijde campagne 'Save Our Shared Heritage' om de leiders van de landen waar deze natuurlijke UNESCO-werelderfgoedsites liggen op te roepen ze beter te beschermen. Ontdek hier de vorderingen die we al hebben gemaakt dankzij al jullie deelnames overal ter wereld.

THOMAS A. JEFFERSON / VIVA VAQUITA

NIEUWE HOOP VOOR DE VAQUITA

Eind juni kondigde de Mexicaanse overheid het onmiddellijke en permanente verbod op kieuwnetten aan in de Golf van Californië. Deze netten zijn de grootste doodsoorzaak voor de laatste vaquita's, die erin verstrikt raken en zo verdrinken. Deze beslissing van de Mexicaanse overheid geeft nieuwe hoop voor het overleven van deze diersoort, waarvan er nog maar 30 exemplaren overblijven in de hele wereld.

Deze beslissing volgde op de campagne van WWF, waarvoor meer dan 220 000 mensen de Mexicaanse president Enrique Peña Nieto opriepen om meteen maatregelen te nemen voor de bescherming van de vaquita. We willen iedereen dan ook van harte bedanken voor hun engagement!

ANTHONY B. RATH / WWF

HET KORAAIRIF VAN BELIZE BINNENKORT VERLOST VAN PETROLIUMACTIVITEITEN

In het kleine Centraal-Amerikaanse land Belize ligt het tweede grootste koraalrif ter wereld, na het Groot Barrièrerif van Australië. Deze wateren herbergen ongeveer 1400 soorten, waarvan 100 verschillende koralen en 500 vissoorten. De grootste populatie Caribische lamantijnen maar ook haaien en zeeschildpadden leven in dit rif. De laatste jaren leed het rif schade door de kustbebouwing, en ook olieconcessies bleven een constante dreiging. Bezorgd om het lot van deze werelderfgoedsite van UNESCO, hebben niet minder dan 410 000 personen de eerste minister van Belize, Dean Barrow, opgeroepen om het rif te beschermen tegen deze nefaste industriële activiteiten.

De reactie van de burgers was zo groot dat de overheid van Belize afgelopen augustus aankondigde dat er een wet zal komen om de petroliumactiviteiten op zee permanent te verbieden. Deze wet zou bij de volgende parlementaire sessie moeten worden afgekondigd, in november 2017. Dit is een enorme stap voorwaarts voor de bescherming van de mariene ecosystemen en kusten ter wereld, die we bovenal te danken hebben aan alle personen die onze mondiale campagne 'Save Our Shared Heritage' hebben gesteund.

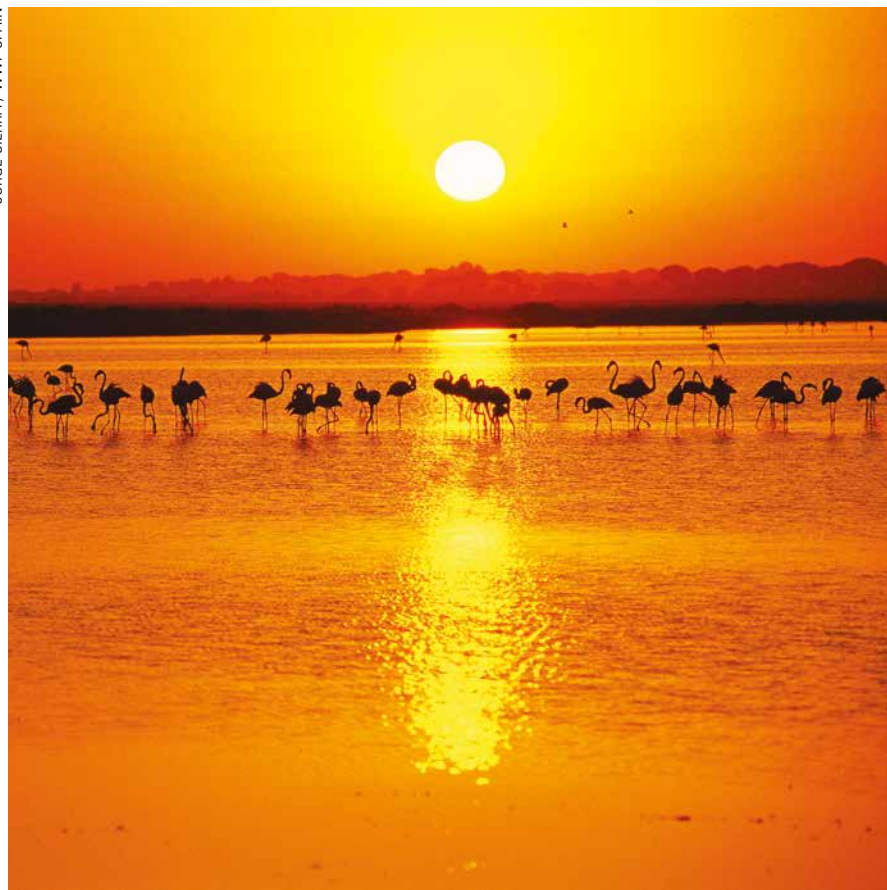
Als je ook graag de natuurlijke werelderfgoedsites van UNESCO wil steunen, aarzel dan niet om jouw stem te laten horen op makeyourmark.panda.org.

UNESCO VERBIEDT SPANJE TE BAGGEREN IN DOÑANA

Meer dan 150 000 burgers hebben gereageerd op de oproep van WWF en vroegen de Spaanse president om Coto Doñana te beschermen, een van de belangrijkste en meest ongerepte natuurgebieden van Europa en een essentieel migratiegebied voor vogels om naar het zuiden te trekken. Afgelopen jaar hadden duizenden mensen ons alvast origami's in de vorm van vogels opgestuurd, die we tentoonstelden voor het Spaans parlement in Madrid. En jullie inspanningen wierpen vruchten af. Spanje verklaarde begin dit jaar aan UNESCO te stoppen met baggeren in de Guadalquivir in Coto Doñana. Bij de bijeenkomst van UNESCO deze zomer benadrukte de instelling nogmaals dat Spanje zijn engagementen moet nakomen.

We roepen Spanje nu op om deze beslissing te respecteren en de bescherming van deze uitzonderlijke plek te versterken, die meer dan 4000 plant- en diersoorten herbergt waaronder meerdere bedreigde vogels en de meest bedreigde katachtige ter wereld, de Iberische lynx. Ongeveer 200 000 mensen hangen af van dit natuurgebied voor de visvangst, de landbouw, wetenschappelijk onderzoek of ecotoerisme.

JORGE SIERRA / WWF-SPAIN

WWF-FAMILIEDAG
STORIES OF NATURE
ZONDAG 29 OKTOBER 2017

EEN WERELDREIS LANGS FASCINERENDE NATUURVERHALEN

PLANTENTUIN
MEISE

VAN 10U TOT 16U
KINDERANIMATIE
MUZIEK
ECO FOOD & DRINKS

SCHRIJF JE NU IN OP WWF.BE/FAMILIEDAG

